

Grzegorz CICHY¹

BLISKOŚĆ PROSZOWIC Z KRAKOWEM – SZANSA CZY ZAGROŻENIE?

Artykuł przedstawia szanse i zagrożenia małego miasta Proszowice znajdującego się w niedalekiej, odległości od stolicy województwa, którą jest Kraków. Miasto to jest stolicą Powiatu proszowickiego, dlatego też wiele instytucji o ponad gminnym charakterze ma tu swoje siedziby. W instytucjach tych zatrudnieni są nie tylko mieszkańcy Proszowic, ale i pracownicy dojeżdżający m.in. z Krakowa. Komunikację Proszowic z Krakowem tworzą dwie drogi wojewódzkie – ich dobra, jakość i niedaleka odległość od Krakowa ma szczególny wpływ na migrację ludności związaną z miejscem pracy, dlatego wiele osób dojeżdża do Krakowa. Pracownicy dojeżdżający z okolicznych miejscowości korzystają z komunikacji publicznej, pozostawiając swoje samochody w Proszowicach. Potęguje to problem z parkingami w mieście. Proszowice wyróżniają się wśród innych terenów bardzo urodzajnymi glebami, co skutkuje prowadzeniem intensywnej gospodarki rolnej na tym terenie, jednak coraz częściej młodzi ludzie nie chcą wiązać swojej przyszłości z rolnictwem. Kolejnym z problemów dotyczących miasta, jest budownictwo wielorodzinne. Problemem rozwoju Proszowic jest sytuacja prawna mająca miejsce od kilku lat. Od 2004 r. do chwili obecnej Gmina Proszowice nie posiada planu zagospodarowania przestrzennego, a rozwój miasta realizowany jest za pomocą wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Podjęte zostały pierwsze działania dotyczące planu zagospodarowania przestrzennego. Przestrzegane są również wytyczne wynikające z tzw. Karty Lipskiej z 2007 roku, która mówi, aby w planowaniu rozwoju miasta uwzględnić wszystkie wymiary rozwoju zrównoważonego. Proszowice leżą nad rzeką Szreniawą, więc także istotną kwestią jest gospodarka wodno-ściekowa. Miasta uważane są za centra wiedzy i innowacji, ale zmagają się z problemami społecznymi i demograficznymi, i również zagrożeniami związanymi z wykluczeniem społecznym. Rozwiązanie tych problemów wiąże się z zintegrowanym podejściem do zagadnień planowania urbanistycznego. W proces rozwoju miast angażuje się również osoby spoza administracji - są to wolontariusze, mieszkańcy, działacze lokalni - dzięki temu osoby te mają wpływ na kształtowanie swojego środowiska. Istnieje kilka szlaków turystycznych i edukacyjnych a w ramach programu rewitalizacji gminy i miasta Proszowice, planowane jest utworze-

¹ Grzegorz Cichy, Burmistrz Gminy i Miasta Proszowice, ul. 3 Maja 72, 32-100 Proszowice; tel. 12 386 1005; e-mail: um@proszowice.pl

nie trasy kajakowej. Proces planowania przestrzennego jest długotrwały, dlatego nie powinien być narażony na ciągle zmieniające się przepisy prawne.

Słowa kluczowe: urbanistyka, rewitalizacja, problemy małych miast, wpływ dużego miasta

1. Gmina Proszowice

1.1. Zarys historyczny

Pierwsza wzmianka o istnieniu Proszowic pochodzi z roku 1222, jest to wówczas wieś rycerska o nazwie Prossoucze. Prawdopodobnie nazwa pochodzi od zdrobniałego imienia Proszko (Proszomir). Z roku 1240 pochodzą wzmianki o murowanym (romańskim) kościele pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela w Proszowicach, wieś należała już wtedy do dóbr książęcych. Proszowice były jednym z najbardziej żyznych zakątków małopolski, co miało znaczący wpływ na rozwój osadnictwa. To właśnie było powodem, tego, że w XIV wieku król Kazimierz Wielki nadał Proszowicom prawa miejskie.² Lokacja Proszowic, tak jak większości miast w tym okresie, odbywała się na prawie niemieckim.³ Od końca XV wieku aż do rozbiorów w Proszowicach odbywały się sejmiki ziemskie, czyli liczne zjazdy szlachty województwa krakowskiego oraz sądy powiatowe. Żyzne gleby przyciągały nie tylko ważne osobistości, ale także instytucje klasztorne oraz kościelne. Proszowice stały się wówczas siedzibą Powiatu, przez co zyskały na rozwoju życia politycznego jak również gospodarczego. Za panowania Piastów oraz Jagiellonów miasto rozkwitło pod względem kulturalnym i gospodarczym. Pomimo walk z zaborcami ziemia proszowicka nie uległa destrukcji, a nawet zyskała na rozgłosie przede wszystkim dzięki Powstaniu Kościuszkowskiemu, w którym brali udział włościanie proszowiccy. Ludność z terenu proszowickiego uczestniczyła we wszelkich ruchach wywoleńczych oraz społecznych. W ramach represji za popieranie Powstania Styczniowego, Rosjanie w 1867 roku odebrali Proszowicom prawa miejskie. Z Proszowicami związanych jest także kilka sławnych postaci. Należą do nich m.in. Tadeusz Kościuszko – generał, Najwyższy Naczelnik Sił Zbrojnych, a także naczelnik powstania 1794 r. (rys. 1.). W Proszowicach zatrzymał się podczas przemarszu i zorganizował tam punkty werbunkowe. Wtedy do oddziałów Kościuszki dołączyło się miejscowe społeczeństwo z Proszowic, co przyczyniło się do zwycięstwa pod Racławicami. Kolejną znaną osobą związaną z Proszowicami jest Błogosławiony Ks. Józef Pawłowski (rys. 2.), który urodził się w tym mieście, został wyniesiony na ołtarze przez papieża Jana Pawła II w czerwcu 1999 r. Ale

² D. Dąbrowska., K. Gorzałczana, B. Górnikowska, D. Król, M. Pasternak, K. Łój, M. Kieruzal, Bożena Kłos, *Ziemia Proszowicka moja mała ojczyzna* pod redakcją Doroty Król, Wydawnictwo zamiast korepetycji, Kraków 2001. s. 11.

³ J. Giergielewicz, J. Maciejewski, Z.J Zasada, 100 Miast Kazimierza Wielkiego, Stowarzyszenie Miast Króla Kazimierza Wielkiego, Kowal 2010, s. 17.

najślynniejszą postacią historyczną był błazen ostatnich Jagiellonów – Stańczyk (Stanko z Proszowic) (rys. 3.), który zasłynął z politycznych dowcipów, był obiektem zainteresowania wśród malarzy, pisarzy, wirtuozów, stał się symbolem patriotycznej zabarwionej sceptycyzmem myśli politycznej⁴ [1-7].

Rys. 1. Tadeusz Kościuszko (1746 -1817) – generał, Najwyższy Naczelnik sił zbrojnych, Naczelnik powstania kościuszkowskiego, na podstawie: wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Kościuszko#/media/File:Tadeusz_Kościuszko.PNG

Fig. 1. Tadeusz Kosciuszko (1746-1817) – General, Supreme Commander of the Armed Forces, Chief of Kosciuszko uprising

⁴ D. Dąbrowska., K. Gorzałczana, B. Górnikowska, D. Król, M. Pasternak, K. Łój, M. Kieruzal, B. Kłos, *Ziemia Proszowicka moja mała ojczyzna* pod redakcją Doroty Król, Wydawnictwo zamiast korepetycji, Kraków 2001. s.103 -108.

Rys. 2. Błogosławiony Ks. Józef Pawłowski – urodzony 9 sierpnia 1890 r. w Proszowicach; na podstawie: www.swietyjosef.ka-lisz.pl/Dachau/29.html

Fig. 2. Blessed Priest Joseph Pawłowski – born at 9th August, 1890 in Proszowice.

Rys. 3. Stańczyk (1480-1560) nadworny błazen Aleksandra, Zygmunta I Starego i Zygmunta Augusta; na podstawie: przypominamy.blogspot.com/2012/02/stanczyk.html

Fig. 3. Stańczyk (1480-1560) court jester Alexander, Zygmunt I Old and Zygmunt August

1.2. Misja, wizja i cele Miasta

Gmina Proszowice to urokliwy, interesujący dla mieszkańców i turystów region, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą gospodarczą, techniczną i społeczną. Zasoby te umożliwiają wszechstronny rozwój mieszkańców, którzy czerpią jednocześnie korzyści z bliskiego położenia Krakowa. Misją Gminy i Miasta Proszowice jest wieloaspektowy rozwój w dziedzinie społecznej jak i technicznej, służący podtrzymaniu oraz zwiększeniu jego konkurencyjności, gwarantując zadowalający styl życia i wypoczynku mieszkańcom oraz odwiedzającym, a także dobre warunki dla progresji przedsiębiorczości przy zachowaniu reguł ekorozwoju we wszelkich dziedzinach życia społeczno-gospodarczego gminy i miasta.⁵ Główne priorytety Gminy i Miasta Proszowice to rolnictwo i przetwórstwo, mała i średnia przedsiębiorczość, infrastruktura techniczna, rozwój wszelkich kompetencji i potencjałów mieszkańców

1.3 Dane geograficzne i demograficzne

Miasto Proszowice jest stolicą Gminy Proszowice i Powiatu Proszowickiego, położone jest w północnej części województwa małopolskiego w odległości ok. 30 km od stolicy województwa – Krakowa. Gmina położona jest na terenie pagórkowatym, wzdłuż rzeki Szreniawy i jej dopływów.⁶

W 1918 r. Proszowice zajmowały powierzchnię 39,2 ha, zabudowane były domami parterowymi z drewna. W 1921 r. mieszkało tu 2781 osób.⁷ W Gminie Proszowice obecnie zamieszkuje ok. 16 tysięcy mieszkańców, natomiast w samym mieście Proszowice niecałe 6 tysięcy (rys. 4-5).

1.4. Rolnictwo

Tereny proszowickie posiadają niezwykle urodzajne gleby z przewagą klasy I i II a także znikome złoża ropy naftowej. Urodzajne gleby, korzystny agroklimat, stwarzają na terenie gminy Proszowice warunki do prowadzenia intensywnej gospodarki rolnej. W Gminie Proszowice, użytki rolne stanowią 8 728 hektarów fizycznych, tj. około 13 000 ha przeliczeniowych. Na całym obszarze gminy intensywnie uprawia się ziemię, głównie pszenicę i jęczmień, wiele rodzajów warzyw, a dominujący w poprzednich latach areal zajmowany przez buraki cukrowe i tytoń corocznie się zmniejsza. W Gminie Proszowice jest

⁵ <http://prawomiejskowe.pl/api/file/GetZipxAttachment/105/230480/preview> s. 12.

⁶ <http://prawomiejskowe.pl/api/file/GetZipxAttachment/105/230480/preview> s. 126.

⁷ F. Kiryk, Proszowice zarys dziejów do 1939 roku *Wstęp*, [w:] *Proszowice*. red. F. Kraków 2000 s. 5.

Rys. 4. Proszowice. Widok Rynku, Źródło: fot. Damian Król

Fig. 4. View of market square

Rys. 5. Kościół w Proszowicach. Źródło: fot. Damian Król

Fig. 5. Church in Proszowice

2 147 gospodarstw rolnych rodzinnych.⁸ Z uwagi na rolniczy charakter gminy, łatwy dostęp do surowców, a także niedaleką odległość aglomeracji krakowskiej i śląskiej, w gminie mają szanse powodzenia:

- inwestycje z zakresu przetwórstwa owocowo – warzywnego,
- budowy przechowalni oraz suszarni owoców i zbóż,
- produkcja maszyn i urządzeń, oraz inna działalność, która działa na rzecz rolnictwa. Gmina Proszowice czyni starania o modernizację i rozbudowę placów targowych i rozwój Giełdy Rolnej Ek-Rol.

1.5. Komunikacja

Oś komunikacyjną miasta tworzą dwie drogi wojewódzkie:

- oś południkowa – droga nr 776 Kraków – Proszowice – Kazimierza Wielka – Busko-Zdrój;
- oś równoleżnikowa – droga nr 775 Słomniki – Proszowice – Nowe Brzesko.

Drogi te zapewniają stosunkowo dobre połączenia komunikacyjne z większymi aglomeracjami miejskimi. Droga nr 775 łączy Proszowice z drogą krajową nr 7 zapewniając połączenia w kierunku Kraków – Warszawa, natomiast droga nr 776 łączy się z drogą krajową nr 777 relacji Kraków – Sandomierz.

1.6. Instytucje

W 1921r. w mieście funkcjonowały: dwie cegielnie, dwa zakłady mechaniczno-ślusarskie, elektrownia, nowoczesny tartak będący własnością Mordki Klajnera. Pożyczek udzielały cztery banki: Spółdzielczy Bank Ziemi Proszowickiej, Polski Bank Ludowy, Bank Spółdzielczy i Bank Ludowy, do tego dochodziła Kasa Pożyczkowo – Oszczędnościowa.⁹

Obecnie w Proszowicach z tego powodu, że miasto jest stolicą Powiatu Proszowickiego, mają swoje siedziby liczne instytucje o charakterze ponad gminnym. Są to: Komenda Powiatowa Policji, Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego, Urząd Skarbowy, Sąd Rejonowy dla Krakowa-Nowej Huty, Zamiejscowy V Wydział Ksiąg Wieczystych w Proszowicach, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa – Biuro Powiatowe, Powiatowa Komenda Straży Pożarnej, Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Proszowicach, Urząd Pracy, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Bank Spółdzielczy, PKO BP. W instytucjach tych zatrudnieni są zarówno

⁸ bip.malopolska.pl

⁹ <http://www.sztetl.org.pl/article/proszowice/3,historia-miejscowosci/>

mieszkańcy Proszowic jak i dojeżdżający z sąsiednich gmin i powiatów a także z Krakowa oraz z województwa świętokrzyskiego.

1.7. Zatrudnienie

Bliskość Krakowa i dobra, jakość dróg ma istotny wpływ na migrację ludności związanej z miejscem pracy. W Proszowicach nie ma wystarczającej liczby instytucji oraz zakładów pracy, które dałyby zatrudnienie dla wszystkich mieszkańców. Znaczna grupa zatrudniona jest w krakowskich instytucjach, w korporacjach, gastronomii, usługach, sklepach i innych zakładach pracy, m. in. w Hucie im. Tadeusza Sendzimira.

1.8. Komunikacja publiczna

W Gminie Proszowice nie funkcjonuje komunikacja miejska, dojeżdżający z okolicznych miejscowości zostawiają swoje samochody w Proszowicach i przesiadają się na komunikację publiczną, najczęściej korzystając z mikrobusów. Pozostawione na cały dzień pojazdy potęgują problem parkingowy, z jakim boryka się miasto. Parkingi typu „park and ride” znacznie poprawiłyby tą sytuację.

2. Przyszłość młodych pokoleń

Gmina Proszowice z racji posiadania wysokiej klasy gleb jest gminą typowo rolniczą. Jednak większość młodych ludzi nie wiąże swojej przyszłości z rolnictwem uciekając do pracy w innych branżach, a zwłaszcza w Krakowie. Wspomniana migracja powoduje to, że w mieście stopniowo ubywa mieszkańców. Dla innych Proszowice stają się „sypialnią”, natomiast aglomeracja krakowska jest miejscem, gdzie przebywają większą część dnia. Niższe niż w bezpośrednim sąsiedztwie Krakowa ceny gruntów budowlanych i mieszkań dają Proszowicom szansę przejście części mieszkańców Krakowa, którzy szukają spokojnego i bezpiecznego miejsca zamieszkania. To powoduje konieczność zwiększenia ilości terenów budowlanych oraz zwiększania powierzchni mieszkaniowej. Pojawia się tu kolejny problem, jakim jest budownictwo wielorodzinne, a szczególnie budowa mieszkań dostępnych dla średnio zamożnego obywatela. Namiastką tego było powstanie w Proszowicach Towarzystwa Budownictwa Społecznego, które to Towarzystwo wybudowało jeden blok mieszkalny. Obecnie idea ta straciła swoje uzasadnienie ekonomiczne, z powodu braku preferencyjnych kredytów.

3. Zagospodarowanie przestrzenne

Podejmując problem rozwoju małych miast, a takim miastem są właśnie Proszowice, nie sposób pominąć sytuacji prawnej, jaka ma miejsce od paru lat.

W 2004 roku utraciły ważność miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Często zmieniające się ustawodawstwo w tym zakresie spowodowało, że miasto Proszowice do chwili obecnej nie ma miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W chwili obecnej mamy wątpliwości czy rozpoczynać prace nad nowym planem przed uchwaleniem przez Sejm RP Ustawy „Kodeks budowlany”, i czy nie narazi nas to na poniesienie zbędnych kosztów. Rozwój miasta Proszowice realizowany jest, więc obecnie poprzez wydawanie decyzji o warunkach zabudowy. Mając świadomość tego, że nie jest to całkiem doskonała metoda, podjęliśmy wstępne działania związane z planem zagospodarowania przestrzennego biorąc udział w programie „Szkoła świadomego planowania przestrzennego - partnerska współpraca samorządu, projektantów i środowisk społecznych w procesach planistycznych”. Planując urbanistyczny rozwój Proszowic nie pomijamy również wytycznych wynikających z tzw. Karty Lipskiej z 2007 roku. (Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich – dokument przyjęty w Lipsku, w dniach 24-25 maja 2007, z okazji nieformalnego spotkania ministrów z państw Unii Europejskiej w sprawie rozwoju miast i ich spójności terytorialnej.)¹⁰ W karcie, uważa się miasta europejskie, bez względu na wielkość, za cenne i niezastąpione dobra gospodarcze, społeczne i kulturowe. W planowaniu ich dalszego rozwoju, należy uwzględnić wszystkie wymiary rozwoju zrównoważonego, tj. dobrobyt gospodarczy, równowagę społeczną i zdrowe środowisko życia. Przy tym należy zwrócić szczególną uwagę na aspekty kulturowe i zdrowotne oraz zdolności instytucjonalne poszczególnych państw członkowskich Unii. Miasta są centrami wiedzy i innowacji, ale występują w nich problemy społeczne i demograficzne oraz zagrożenie wykluczeniem społecznym, co może w efekcie powodować, że rola miast, jako motorów dobrobytu stanie się zagrożona. Rozwiązanie tych problemów wymaga interdyscyplinarnego skoordynowania polityk na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym. Konieczne jest zintegrowane podejście do zagadnień planowania urbanistycznego. Zasadnym wydaje się wykorzystanie na większą skalę, zintegrowanego podejścia do polityki rozwoju miejskiego. Polityka ta jest kluczowym warunkiem wdrażania strategii całościowego zintegrowanego rozwoju w UE. W wyniku połączenia wiedzy i środków finansowych, ograniczone z reguły fundusze publiczne mogą być efektywniej wykorzystane, a proces inwestycyjny bardziej skoordynowany. W ten sposób do procesu rozwoju miast, włączane są osoby spoza administracji – wolontariusze, mieszkańcy, działacze lokalni. Mają oni wpływ na kształtowanie swojego bezpośredniego środowiska życiowego. Należy, więc:

- analizować bieżącą sytuację (otaczającą rzeczywistość),
- koordynować (ustalać) plany i strategie miejskie,
- angażować obywateli i partnerów instytucjonalnych, celem zwiększenia potencjału wiedzy.

¹⁰ www.wikipedia.org

Ponadto do udziału w tworzeniu planów w mieście i gminie przygotowujemy młode pokolenie. W ramach wyżej wymienionej szkoły planowania, przeszkoliliśmy 18 uczniów 2 klasy gimnazjum w zakresie pracy ankietera. Uczniowie ci przeprowadzili 200 wywiadów, zadając pytania związane z oczekiwaniami społeczeństwa, co do przyszłości Proszowic, zapisanej w przyszłym planie zagospodarowania przestrzennego.

3.1. Współpraca międzynarodowa

Koordinacja na poziomie lokalnym i miejskim musi zostać wzmocniona. Celem jest osiągnięcie równorzędnego partnerstwa pomiędzy miastami a obszarami wiejskimi oraz pomiędzy małymi, średnimi i dużymi miastami w aglomeracjach. Celem jest bliskie związanie miast na poziomie europejskim. Toteż miasto Proszowice od wielu lat utrzymuje ścisły kontakt w ramach partnerstwa miast z miastem Fichtenberg w Niemczech.

3.2. Rekreacja

Proszowice leżą nad rzeką Szreniawą, toteż istotną sprawą jest gospodarka wodno - ściekowa gwarantująca doprowadzenie rzeki do dawnej czystości oraz zapewnienie rekreacyjnych terenów nadrzecznych. W 2003 roku powstał szlak turystyczny pod nazwą Młyny Doliny Szreniawy. W ramach uchwalonego programu rewitalizacji gminy Proszowice chcemy stworzyć trasę kajakową wzorem „Zamków nad Loarą” u nas byłyby to „Młyny nad Szreniawą”. Nad Szreniawą wzdłuż jej biegu, znajduje się kilka starych młynów zbożowych, które dzisiaj mogą stanowić fantastyczne obiekty o charakterze historyczno – edukacyjnym. Kraków ma stworzyć Park Rzeczny nad Dłubnią. Rzeką Szreniawa z pewnością też zasługuje na godne traktowanie. Trasę rowerową, która powstanie w Parku Rzeczny nad Dłubnią, należy połączyć poprzez projektowaną trasę rowerową EuroVelo 11 z trasą rowerową Młyny Doliny Szreniawy. Zarówno historycznym jak i krajobrazowym uzupełnieniem tej trasy będzie istniejący „Szlak Schronów II Wojny Światowej Stellung – Proszowice Szlak Małopolski”.

Zakończenie

Podstawowym warunkiem właściwego planowania jest stałe, nie często zmieniające się ustawodawstwo. Proces planowania przestrzennego jest zadaniem długotrwałym i nie może być narażony na to, że w trakcie jego tworzenia zmienia się przepisy prawa, co skutkuje koniecznością zmian projektowych jeszcze przed zakończeniem. Z różnych publikacji prasowych wynika, że rynek inwestycji jest niepewny, nie jest, bowiem wiadomym, co pociągnie za sobą wprowadzenie w życie ustawy Kodeks budowlany.

Literatura

- [1] D. Dąbrowska., K. Gorzałczana, B. Górnikowska, D. Król, M. Pasternak, K. Łój, M. Kieruzal, B. Kłos, Ziemia Proszowicka moja mała ojczyzna pod redakcją Doroty Król, Wydawnictwo zamiast korepetycji, Kraków 2001
- [2] J. Giergielewicz, J. Maciejewski, Z. J. Zasada, 100 Miast Kazimierza Wielkiego, Stowarzyszenie Miast Króla Kazimierza Wielkiego, Kowal 2010 s. 17
- [3] F. Kiryk, Proszowice zarys dziejów do 1939 roku Wstęp, [w:] Proszowice. red. F. Kraków 2000 s.5.
- [4] bip.malopolska.pl
- [5] www.wikipedia.org
- [6] <http://prawomiejscowe.pl/api/file/GetZipxAttachment/105/230480/preview>
- [7] <http://www.sztetl.org.pl/pl/article/proszowice/3,historia-miejscowosci/>

PROSZOWICE AS A NEIGHBOURING TOWN OF KRAKOW – AN OPPORTUNITY OR A THREAT?

Summary

The article focuses on the possible opportunities and threats that a town of Proszowice faces as a neighbouring town of the province capital – Krakow. The town is the capital of both municipality and the district of Proszowice so there are several district offices employing not only local people but also those commuting from Krakow and other towns. The main communication between Krakow and Proszowice is based on two regional roads of good quality – this fact together with close proximity of Krakow makes it possible for local people to commute on daily basis. Citizens of our region travel to Krakow by means of public transport leaving their cars in Proszowice. This in turn creates a serious problem with parking space in the town. The municipality of Proszowice takes pride in high quality soil which means that agriculture and farming is well developed here, however young people do not see their future connected with agriculture but seek their opportunities in Krakow. Another problem is multifamily housing development which is connected with the legal problem we have been facing for the last few years. Since 2004 we have had no Local Spatial Development Plan and the present development of town is based on issuing administrative land and construction permits. First attempts to implement the Local Spatial Development Plan have been made regarding the Leipzig Charter on Sustainable European Cities 2007. Our town is situated on Szreniawa River so water and sewage management is also an issue. Currently towns and cities are the centres of knowledge and innovation but they face demographical and social problems connected with exclusion. To solve these problems we have to implement integrated urban approach attracting and including into decision making process people from outside the core administration such as volunteers, local activists and citizens who participate in creating their environment. Presently we are in the process of creating such projects in the town of Proszowice. As a part of revitalization of municipality we have already opened cycle route and the canoe route is being planned. The process of spatial planning is long lasting and should not be the subject of constant legal amendments.

Keywords: urban planning, revitalization, problems of small towns, influence of big cities

Przesłano do redakcji: 09.06.2017 r.

Przyjęto do druku: 01.09.2017 r.

